

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2018. június 6.
(OR. en)

9620/18

**Intézményközi referenciaszám:
2018/0203 (COD)**

**JUSTCIV 132
EJUSTICE 65
COMER 50
CODEC 931**

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Jordi AYET PUIGARNAU igazgató
Az átvétel dátuma:	2018. május 31.
Címzett:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2018) 378 final
Tárgy:	Javaslat – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködéséről szóló, 2001. május 28-i 1206/2001/EK tanácsi rendelet módosításáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2018) 378 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2018) 378 final

Brüsszel, 2018.5.31.
COM(2018) 378 final

2018/0203 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködéséről szóló, 2001. május 28-i 1206/2001/EK tanácsi rendelet módosításáról

{SEC(2018) 271 final} - {SWD(2018) 284 final} - {SWD(2018) 285 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

Az EU feladatai közé tartozik, hogy a polgári jogi ügyekben a kölcsönös bizalom és a határozatok kölcsönös elismerése elveire épülő, a jog érvényesülésén alapuló térséget alakítson ki. Az igazságszolgáltatási térséghez határokon átnyúló igazságügyi együttműködésre van szükség. E célból, továbbá a belső piac megfelelő működésének elősegítése érdekében az EU jogszabályokat fogadott el a határon átnyúló bírósági iratkézbesítésről¹, valamint a bizonyításfelvétel terén folytatott együttműködésről². Ezek az eszközök alapvető fontosságúak a tagállamok közötti polgári és kereskedelmi ügyekben nyújtott jogsegély szabályozása terén. Közös céljuk, hogy hatékony keretet biztosítsanak a határon átnyúló igazságügyi együttműködéshez. Ezek az eszközök a tagállamok³ közötti, a Hágai Egyezményeken⁴ alapuló korábbi nemzetközi, nehezkesebb rendszert váltották fel.

Ezek az igazságügyi együttműködésre vonatkozó jogszabályok tényleges hatást gyakorolnak az uniós polgárok – a magánszemélyek és a vállalkozók – mindennapi életére. A határon átnyúló vonatkozású bírósági eljárásokban alkalmazzák, amennyiben annak megfelelő működése elengedhetetlen az igazságszolgáltatáshoz és a tisztességes eljáráshoz való jog biztosításához. A nemzetközi jogsegély keretének hatékonysága közvetlen hatással van arra, hogy az ilyen határon átnyúló vitákban érintett polgárok hogyan vélekednek a bíróság és a jogállamiság működéséről a tagállamokban.

A bíróságok közötti zökkenőmentes együttműködés a belső piac megfelelő működéséhez is szükséges. 2018-ban az EU-ban mintegy 3,4 millió polgári és kereskedelmi bírósági eljárás rendelkezik határon átnyúló vonatkozásokkal⁵. Számos ilyen eljárás során másik tagállamból származó bizonyítékot kell beszerezni; a bizonyításfelvételtől szóló rendelet olyan eszközöket biztosít, amelyek megkönnyítik a bizonyítékokhoz való hozzáférést.

A polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködésről szóló 1206/2001/EK tanácsi rendelet az európai igazságügyi együttműködés fontos eszköze, tekintettel arra, hogy gyakran döntő fontosságú,

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 1393/2007/EK rendelete (2007. november 13.) a tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről (iratkézbesítés), és az 1348/2000/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 324., 2007.12.10., 79. o.).

² A Tanács 2001. május 28-i 1206/2001/EK rendelete a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködéséről (HL L 174., 2001.6.27., 1. o.).

³ A rendeleteket Dánia kivételével valamennyi tagállamban alkalmazni kell. Dánia 2005. október 19-én párhuzamos megállapodást kötött az Európai Közösséggel a polgári és kereskedelmi ügyekkel kapcsolatos bírósági és bíróságon kívüli iratok külföldi kézbesítéséről, amely a kiterjeszti az iratkézbesítésről szóló rendelet rendelkezéseinek és annak végrehajtási intézkedéseinek hatályát Dániára. A megállapodás 2007. július 1-jén lépett hatályba (lásd: HL L 300., 2005.11.17., 55. o.; HL L 120., 2006.5.5., 23. o.). A bizonyításfelvétellel kapcsolatban nincs párhuzamos megállapodás.

⁴ Az 1965. november 15-én kelt egyezmény a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok külföldi kézbesítéséről; az 1970. március 18-én kelt egyezmény polgári vagy kereskedelmi ügyekben a külföldön történő bizonyításfelvételtől.

⁵ Ezek a számadatok a Deloitte hatásvizsgálatot alátámasztó gazdasági tanulmányából származó becsléseket tükrözik. A becslések az Eurostat, az Európa Tanácsnak Az Igazságszolgáltatás Hatékonyságáért küzdő Európai Bizottsága (a továbbiakban: CEPEJ) és az Európai Bizottság adatain, valamint az interjúk során gyűjtött adatokon alapulnak. A tanulmány elkészítésével a Deloitte a JUST/2017/JCOO/FW/CIVI/0087 (2017/07) sz. szerződés alapján került megbízásra. A zárójelentést még nem tették közzé.

hogyan egy kereset alátámasztására megfelelő bizonyítékokat lehessen benyújtani a bírósághoz. A rendelet létrehozta a bíróságok közötti bizonyításfelvétel iránti kérelmek közvetlen és gyors továbbítására vonatkozó uniós szintű rendszert, és pontos szabályokat állapít meg az ilyen kérelmek formájára és tartalmára vonatkozóan. Különösen a megfelelő Hágai Egyezményhez képest jelent javulást azáltal, hogy létrehozta a bíróságok közötti közvetlen kapcsolatok modern és hatékony rendszerét (a megkeresések továbbítása és a bizonyítékok ismételt továbbítása), valamint felváltotta azt a nehézkes rendszert, amelynek keretében a kérelmeket az „A” tagállam bíróságától az „A” tagállam központi szervének, majd „B” tagállam központi szervének, végül a „B” tagállambeli bíróságnak továbbították (és visszafelé fordítva). Ezen túlmenően lehetővé teszi a más tagállambeli bíróságok általi közvetlen bizonyításfelvételt.

2017-ben – a rendelet gyakorlati működésével kapcsolatos releváns, átfogó és naprakész elemzés és következtetések támogatása céljából (a többi értékelési gyakorlat megállapításait kiegészítve⁶) – a Bizottság célravezető szabályozási (REFIT) értékelés keretében, a célravezető szabályozással kapcsolatos iránymutatásoknak megfelelően értékelte az eszköz működését az eredményesség, a hatékonyság, a relevancia, a koherencia és az uniós hozzáadott érték öt kulcsfontosságú, kötelező értékelési kritériumával összevetve.

A REFIT-értékelési jelentés megállapításai szolgáltak alapul a jelenlegi javaslatot kísérő hatásvizsgálatban a problémameghatározás alapjául. A jelentés szerint a rendelet által kijelölt szervek közötti kapcsolatok még mindig szinte kizárólag papíralapúak, amely kedvezőtlen hatásokkal jár a költségekre és a hatékonyságra. A videokonferenciát továbbá ritkán használják a más tagállamban tartózkodó személyek meghallgatására. A javaslat ezért foglalkozik a modernizáció szükségességével, különösen a digitalizálással és a határon átnyúló bizonyításfelvétel során a modern technológia alkalmazásával. A javaslat továbbá az értékelés által kiemelt egyéb problémákra is kitér: késedelmek és költségek a polgárok, a vállalkozások és a tagállamok vonatkozásában, az eljárási jogok védelmének hiányosságai, valamint a jogi bonyolultság és a jogbizonytalanság.

A javaslat célja, hogy a határon átnyúló bizonyításfelvétel hatékonyságának és gyorsaságának növelésével javítsa a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség, valamint a belső piac zökkenőmentes működését. Ezt azáltal fogja megvalósítani, hogy az 1206/2001/EK rendeletet hozzáigazítja a műszaki fejlődéshez, kiaknázza a digitalizáció előnyeit, és biztosítja a videokonferencia szélesebb körű alkalmazását. A kezdeményezés növeli a jogbiztonságot, és ezáltal segít elkerülni a polgárok, a vállalkozások és a közigazgatási szervek oldalán jelentkező késedelmet és indokolatlan költségeket, valamint orvosolja a felek eljárási jogainak védelmével kapcsolatos hiányosságokat.

- **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

Ez a kezdeményezés szorosan kapcsolódik az 1393/2007/EK rendelet hatálya alá tartozó, a tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről („iratkézbesítés”) szóló kezdeményezéshez.

A javaslat összhangban van a polgári igazságügyi együttműködés területén meglévő uniós eszközökkel. Az 1206/2001/EK rendelet nem érinti a Brüsszel IIa. rendelet⁷ és a tartási

⁶ Lásd az 5. lábjegyzetet.

⁷ A Tanács 2201/2003/EK rendelete (2003. november 27.) a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 338., 2003.12.23., 1. o.).

kötelezettségekről szóló rendelet⁸ alapján létrehozott rendszerek keretében a hatóságok közötti esetleges információcserét, még akkor se, ha az információ bizonyító erővel bír, így a megkereső hatóság szabadon választhatja meg a legmegfelelőbb módszert.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

A javasolt rendelet része a polgári és kereskedelmi ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés uniós keretének, és hozzájárul az Európai Unióról szóló szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 3. cikke (2) bekezdésében és az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 67. cikkében meghatározott, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség létrehozására irányuló uniós célkitűzés megvalósításához. Ebben az összefüggésben az EU a határon átnyúló vonatkozású polgári és kereskedelmi ügyekben folytatott igazságügyi együttműködést a bírósági és bíróságon kívüli határozatok kölcsönös elismerésének elve alapján, az EUMSZ 81. cikkében meghatározottak szerint építi ki. A rendelet hozzájárul továbbá a belső piac létrehozásának uniós célkitűzéséhez (az EUMSZ 26. cikke).

A 2020. évi uniós igazságügyi ütemterv hangsúlyozza, hogy a tagállamok igazságszolgáltatási rendszerei közötti kölcsönös bizalom erősítése érdekében meg kell vizsgálni a polgári eljárási jogok megerősítésének szükségességét, például a bizonyításfelvétel tekintetében⁹. Az EU-n belüli igazságügyi együttműködés javításának célja összhangban van továbbá a Bizottság által a digitális egységes piaci stratégiában¹⁰ meghatározott célokkal is: az e-kormányzattal összefüggésben a stratégia azt az igényt fogalmazza meg, hogy több intézkedésre van szükség a közigazgatás (ideértve az igazságügyi közigazgatást is) modernizálásához, a határon átnyúló interoperabilitás megvalósításához és a polgárokkal való egyszerű kapcsolattartás megkönnyítéséhez.

Ennek megfelelően a Bizottság 2018. évi munkaprogramjában¹¹ vállalta, hogy javaslatot készít a bizonyításfelvételtől szóló rendelet felülvizsgálatára.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

- **Jogalap**

A javaslat jogalapja az EUMSZ 81. cikke (a határokon átnyúló vonatkozású polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés). A 81. cikk (2) bekezdésének d) pontja felhatalmazza az EU-t arra, hogy olyan intézkedéseket fogadjon el, amelyek célja az együttműködés biztosítása a bizonyításfelvétel során.

- **Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)**

A kezdeményezés által megoldandó problémák a határon átnyúló bírósági eljárások során merülnek fel (amelyek értelemszerűen a nemzeti jogrendszerek hatókörén kívül esnek), és a tagállamok bíróságai közötti elégtelen együttműködésből, illetve a nemzeti rendszerek és jogi

⁸ A Tanács 4/2009/EK rendelete (2008. december 18.) a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről (HL L 7., 2009.1.10., 1. o.).

⁹ *Az Európai Unió 2020-ig tartó igazságügyi ütemterve – A bizalom, a növekedés és a mobilitás erősítése az Unión belül* (COM(2014) 144 final), 8. o.).

¹⁰ COM(2015) 192 final, 2015.5.6., 16. o.

¹¹ *A Bizottság 2018. évi munkaprogramja – Ütemterv egy egységesebb, erősebb és demokratikusabb Európáért.* (COM(2017) 650 final, 2017.10.24.), II. melléklet, 10. és 11. pont.).

környezetek közötti elégtelen interoperabilitásból és koherenciából fakadnak. A nemzetközi magánjog területén fennálló szabályokat rendeletben kell megállapítani, mivel ez az egyetlen módja a kívánt egységesség biztosításának. Bár elvben semmi sem akadályozza meg a tagállamokat abban, hogy digitalizálják kommunikációs csatornáikat, a múltbeli tapasztalatok és az uniós fellépés nélküli helyzetre vonatkozó előrejelzések azt mutatják, hogy az előrehaladás nagyon lassú lenne, és ha a tagállamok hoznak is intézkedéseket, az interoperabilitás az uniós jog keretei nélkül nem biztosítható. A javaslat céljának megvalósítását ezért a tagállamok önmagukban nem tudják kielégítően megvalósítani, azt csak uniós szinten lehet elérni.

Az uniós hozzáadott értéket a bírósági eljárások hatékonyságának és gyorsaságának további javítása, a bizonyításfelvétellel kapcsolatos együttműködési mechanizmusok egyszerűsítése és felgyorsítása, valamint a határon átnyúló vonatkozású ügyekben az igazságszolgáltatás javítása testesíti meg.

- **Arányosság**

A javaslat megfelel az arányosság elvének, mivel szigorúan a célkitűzések eléréséhez szükséges mértékre korlátozódik. Nincs hatással a bizonyításfelvétel eltérő nemzeti szabályozására.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKSEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése/célravezetőségi vizsgálata**

A hatásvizsgálatot kísérő, az 1206/2001/EK rendelet utólagos értékelésének eredményei a következőképpen foglalhatók össze:

Összességében a rendelet hozzájárult a kitűzött általános, konkrét és operatív célkitűzések megvalósításához. A gyakorló szakemberek üdvözölték a bizonyításfelvétel közös módszereinek bevezetését. A formanyomtatványok és kommunikációs csatornák bevezetése megkönnyítette a kommunikációt. A rendelet javította a bírósági eljárások hatékonyságát – mind a Hágai Egyezményhez képest, mind pedig a 2001 és 2017 közötti időszakban. Ezáltal hozzájárul a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséghez, valamint a belső piac zökkenőmentes működéséhez. Növeli továbbá a bíróságok közötti kölcsönös bizalmat, és segít csökkenteni a határon átnyúló eljárásokban részt vevő polgárok és vállalkozások terheit.

Számos olyan akadály került azonosításra, amely azt jelzi, hogy van még mit javítani. Ezek az akadályok túlnyomórészt a vállalkozások és a polgárok késedelmeivel és költségeivel kapcsolatosak, amelyek a gyorsabb kommunikációt biztosító modern technológiák és a közvetlen bizonyításfelvétel terén rejlő lehetőségek kihasználásának elmaradásából fakadnak. A legszembetűnőbb példák az elektronikus kommunikáció használatának elmaradása a tagállamok bíróságai és hatóságai közötti információcsere során, amely még mindig túlnyomórészt papíralapú, valamint az elektronikus kommunikáció – különösen a videokonferencia – marginális alkalmazása a közvetlen bizonyításfelvétel tekintetében. A rendelet jelenleg nem követeli meg a modern technológiák alkalmazását az igazságszolgáltatásban; az a tény, hogy ez teljes mértékben a tagállamok egyéni erőfeszítéseitől függ, miközben a digitalizáció felé általános elmozdulás történt, nagyon lassú

előrelépést eredményez, abszolút értékben, valamint a modern technológiák hazai környezetben történő használatához képest is.

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

A Bizottság széles körű konzultációt folytatott az érdekeltekkel. Egyetlen közös, 2017. december 8. és 2018. március 2. közötti nyilvános konzultáció foglalkozott az 1393/2007/EK rendelettel és az 1206/2001/EK rendelettel. Összesen 131 hozzájárulás érkezett (különösen Lengyelországból, amelyet Németország, Magyarország és Görögország követett). Az Európai Igazságügyi Hálózat két célzott ülése foglalkozott a gyakorlati problémákkal és a két rendelet esetleges javításával. A tagállamok kormányzati szakértőivel külön találkozókat tartottak. A határon átnyúló bírósági eljárásokkal kapcsolatos kérdések tekintetében különösen érdekelt felek számára műhelytalálkozót tartottak. E konzultációk eredményei általában pozitívak voltak, és rámutattak az intézkedés szükségességére.

Emellett a Bizottság rendszeres párbeszédet folytatott az érdekeltekkel és a tagállamokkal az iratok elektronikus kézbesítésével és az elektronikus kommunikációval foglalkozó tanácsi szakértői csoportján keresztül, amely évente négy-hat alkalommal ülésezik.

- **Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása**

A polgári és kereskedelmi ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés korszerűsítésével foglalkozó szakértői csoport 2018. áprilisa és decembere között hat ülést tartott. Egy, a maribori egyetem által vezetett konzorcium 2016-os tanulmánya összehasonlító elemzést készített 26 tagállam bizonyításra vonatkozó jogáról¹².

- **Hatásvizsgálat**

Ezt a javaslatot az SWD(2018) 285 bizottsági szolgálati munkadokumentumban ismertetett hatásvizsgálat támasztja alá.

Számos lehetőség mérlegelésére került sor, a nem jogalkotási intézkedésektől a különböző ambíciószintű jogalkotási intézkedésekig.

Az előnyben részesített lehetőség a következő intézkedéseket tartalmazó szakpolitikai csomag:

- elektronikus adatátvitel használata az elektronikus kommunikáció és dokumentumcsere alapértelmezett csatornájaként;
- modern bizonyításfelvételi eszközök – például videokonferencia – használatának előmozdítása, ha egy másik tagállambeli személyt kell meghallgatni, és (nemzeti projektek finanszírozása révén) ösztönzők biztosítása a tagállamok számára a bíróságok videokonferencia-berendezésekkel való felszereléséhez;
- az elektronikus (digitális) bizonyítékok elfogadása előtt álló jogi akadályok felszámolása;
- a „bíróság” fogalma eltérő értelmezésének megszüntetése;
- a rendelet által előírt egységes szabványok jelentőségéről tájékoztatás (egyszerűsített eljárások, az érintett felek jogainak azonos színvonalú védelme);

¹² <http://www.acj.si/en/presentation-evidence>

- az illetékes bíróságokra vonatkozó bevált gyakorlatok, amelyek segítik őket az eljárások megfelelő és késedelem nélküli alkalmazásában; valamint
- a bíróságok és a jogi szakemberek figyelmének felhívása arra, hogy a rendelet alapján rendelkezésre állnak a bizonyításfelvétel közvetlen csatornái.

A Szabályozói Ellenőrzési Testület 2018. május 3-i ülésén megvizsgálta a hatásvizsgálat tervezetét, és 2018. május 7-én észrevételekkel ellátott kedvező véleményt adott. A Testület ajánlásai figyelembe vételre kerültek. A jelentés felülvizsgált változata pontosabban kifejti az igazságügyi együttműködésre vonatkozó két kezdeményezés (iratkézbesítés és bizonyításfelvétel) közötti kapcsolatot, a tágabb összefüggéseket és azokat az okokat, amelyek miatt a rendelet jelentős előrelépést jelent a bizonyításfelvételtől szóló Hágai Egyezményhez képest. Továbbá pontosabban azonosítja és elmagyarázza a főbb problémákat és az alapfogatókönyvet, valamint a szubszidiaritásról és az uniós hozzáadott értékről szóló szakaszok is javításra kerültek. Emellett a hatékonyságra vonatkozó értékelés következtetéseit jobban kidolgozták, és a szakpolitikai lehetőségek értékelése a fő kérdésekre (elektronikus kommunikáció és videokonferencia használata) összpontosít.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

A kezdeményezés szerepel a Bizottság 2018. évi munkaprogramjában¹³, amely a kölcsönös bizalmon alapuló, a jogérvényesülés és az alapvető jogok területén indított REFIT-kezdeményezések keretében valósul meg.

A REFIT-platformon keresztül az érdekeltek azt javasolták, hogy a Bizottság vizsgálja meg a más tagállamokban történő bizonyításfelvétel felgyorsításának lehetőségét.

A szakpolitikai csomag várhatóan előnyökkel jár a határon átnyúló eljárásokban részt vevő polgárok és vállalkozások számára. A fokozott jogbiztonság és a gyorsabb, kevésbé költséges eljárások elősegítik a polgárok és a vállalkozások számára, hogy határon átnyúló ügyleteket vegyenek igénybe, és ezáltal ösztönözzék a határon átnyúló üzleti tevékenységet és fokozzák a belső piac működését. A tagállamok esetében az elektronikus továbbítás és a videokonferencia bizonyos költségeket generálna, de ezek egyszeri jellegűek, miközben az előnyök folyamatosak, és költségmegtakarítással járnak (pl. a tanúk videokonferencia útján történő meghallgatása kevesebb költséggel jár, mint a személyes meghallgatás). A kifejezetten e rendelethez kapcsolódó költségeket a bíróság általában véve fokozódó digitalizációja csökkenti. Összességében az előnyök egyértelműen meghaladják a költségeket. A bírósági eljárásokban részes fél vállalkozások számára ezek a pozitív változások előnyösek lennének. Más hatások viszonylag semlegesek lennének.

A rendelet a digitális bizonyítékok kölcsönös elismeréséről is rendelkezik. Ez nemcsak a polgárok és a vállalkozások terheit csökkenti, hanem korlátozza azokat az eseteket is, amikor az elektronikus bizonyítékokat elutasítják.

- **Alapjogok**

A 2020. évi uniós igazságügyi ütemtervvel összhangban a javaslat a tagállamok igazságszolgáltatási rendszerei közötti kölcsönös bizalom erősítése érdekében kezeli a polgári eljárási jogok megerősítésének szükségességét.

¹³ A Bizottság 2018. évi munkaprogramja – Ütemterv egy egységesebb, erősebb és demokratikusabb Európáért. (COM(2017) 650 final, 2017.10.24.), II. melléklet, 10. pont, 4. o.).

Az elektronikus kommunikációs eszközök bevezetése és a videokonferencia nagyobb mértékű alkalmazása várhatóan javítani fogja a polgárok és a vállalkozások igazságszolgáltatáshoz való jogának érvényesülését.

A javasolt digitalizálási intézkedések figyelembe veszik az adatvédelemre és a magánélet védelmére vonatkozó követelményeket: a kijelölt bíróságok közötti elektronikus adatcseréhez létrehozandó rendszernek olyan teljes mértékben megbízható és biztonságos műszaki megoldást kell alkalmaznia, amely biztosítja a továbbított adatok integritását és bizalmas jellegét. A rendszer felhasználóinak előre meghatározott csoportja (csak a tagállamok bíróságai és igazságügyi hatóságai) további garanciát nyújt a személyes adatok megfelelő kezelésére. Ezenkívül a rendszernek decentralizált struktúrát kell bevezetnie, amely lehetővé teszi a közvetlen kommunikációt a végpontjai között, és ezáltal – az adatfeldolgozók számának minimalizálása révén – csökkenti a kockázatot.

A javasolt szakpolitikai csomag keretében a személyes adatok védelme szempontjából fontos külső tényezők a következők:

- a 2018 májusa óta alkalmazandó általános adatvédelmi rendelet (GDPR)¹⁴, amelynek célja az adatbázisok biztonságának és integritásának biztosítása, valamint az adatvédelem megsértése miatti gyors reagálás az igazságszolgáltatás területén; valamint
- a közzsférában a kiberbiztonságot fenyegető tartós veszélyek. A közzsféra informatikai infrastruktúrája elleni támadáskísérletek várhatóan elérik a tagállamok bíróságait is és kihatnak rájuk; hatásukat tovább súlyosbíthatja az IT-rendszerek növekvő összekapcsoltsága (nemzeti és uniós szinten).

Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai

A 2016. április 13-i intézményközi megállapodás¹⁵ (22) és (23) bekezdésével összhangban – amennyiben a három intézmény megerősítette, hogy a meglévő jogszabályok és a szakpolitika értékelésének kell biztosítania a további intézkedések hatásvizsgálatának alapját – a rendeletet majd értékelni kell, és a Bizottság legkésőbb az alkalmazás megkezdését követő öt év elteltével jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak. Az értékelés mutatók alapján értékeli majd a rendelet hatásait, és részletes elemzést nyújt arról, hogy a rendelet milyen mértékben tekinthető relevánsnak, hatékonynak, hatásosnak, elegendő uniós hozzáadott értéket biztosít-e, és összhangban van-e más uniós szakpolitikákkal. Az értékelés során figyelembe kell venni azokat a levont tanulságokat, amelyek az esetleges hiányosságok/problémák azonosítását, illetve a rendelet hatásának további javítását szolgálják. A tagállamok megküldik a jelentés elkészítéséhez szükséges információkat a Bizottságnak.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslat nem ró jelentős költségeket a nemzeti közigazgatásokra, sőt, megtakarításokat eredményez. A nemzeti hatóságok várhatóan hatékonyabb bírósági eljárások előnyeit élvezhetik, valamint csökkennek az adminisztratív terhek és a munkaerőköltségek.

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

¹⁵ Intézményközi megállapodás az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság között a jogalkotás minőségének javításáról, 2016. április 13.; HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

Az elektronikus kommunikáció és iratcsere fejlesztésével, végrehajtásával és karbantartásával, valamint a professzionális, magas színvonalú videokonferencia-berendezések beszerzésével, végrehajtásával és üzemeltetésével kapcsolatos költségek társfinanszírozhatók.

A jelenlegi pénzügyi programok keretében a fő uniós finanszírozási lehetőségek a Jogérvényesülés program és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (a továbbiakban: CEF). A Jogérvényesülés program (2018-as költségvetés: 45,95 millió EUR) támogatja a tagállamokban a polgári igazságszolgáltatás területén a végrehajtási és jogorvoslati kapacitásokat, és a program jövőbeli finanszírozási prioritásai ezekre az elemekre összpontosítanak, amelyek a jelen kezdeményezés szempontjából is relevánsak. A CEF jóval nagyobb költségvetéssel rendelkezik (2018-ben 130,33 millió EUR), és olyan informatikai projektekhez nyújt pénzügyi támogatást, amelyek megkönnyítik a közigazgatási szervek, a vállalkozások és a polgárok közötti határon átnyúló együttműködést. Széles körben használják a digitalizálás és az e-igazságügy finanszírozására a polgári igazságszolgáltatás területén, ideértve az európai e-igazságügyi portált, a közokiratok integrálását a nemzeti e-kormányzati rendszerekbe és az üzleti nyilvántartások összekapcsolására szolgáló rendszert (a továbbiakban: BRIS). A digitális átalakítási prioritásra vonatkozó többéves pénzügyi keretcsomag, amelyet 2018. május 2-án hoztak nyilvánosságra, 3 milliárd EUR-t tartalmaz az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz digitális ágára, a digitális összekapcsolódási infrastruktúra finanszírozására.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

A rendelet nyomon követésére megfelelő intézkedéseket hoznak, többek között átfogó minőségi és mennyiségi mutatókat, valamint világos és strukturált jelentéstételi és nyomonkövetési folyamatot. Ez fontos annak biztosításához, hogy a módosításokat hatékonyan hajtsák végre a tagállamokban, és ellenőrizzék, hogy a rendelet sikeresen megvalósítja-e célkitűzéseit.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

1. cikk (4) bekezdés

Jelenleg a „bíróság” fogalma nincs meghatározva, és ez eltérő értelmezésekhez vezetett a tagállamokban. Egyesek csak a hagyományos törvényszékeket értik alatta, míg mások más igazságügyi hatóságoktól (pl. közjegyzők) érkező megkereséseket is végrehajtanak, amennyiben nemzeti joguk szerint ezek bizonyításfelvételi feladatok ellátására jogosultak. Ezeket a bizonytalanságokat a „bíróság” fogalmának meghatározásával ki kell küszöbölni.

6. cikk

Ez a módosítás bevezeti a rendelet szerinti kérelmek és tájékoztatások kötelező elektronikus továbbítását ((1) bekezdés). Kivételes esetekben, azaz ha a rendszer működését megszakítják vagy az nem alkalmas a szóban forgó továbbításra (pl. DNS-minta bizonyítékként történő továbbítása), más csatornák is használhatók ((4) bekezdés).

17. és 17a. cikk

A javasolt módosítások célja, hogy a 17. cikknek megfelelően a közvetlen bizonyításfelvétel megfelelőbb, gyakoribb és gyorsabb legyen videokonferencia útján, amennyiben ez a lehetőség a szóban forgó bíróságok rendelkezésére áll, és az ügy sajátos körülményeire tekintettel megfelelő módon alkalmazhatók.

17b. cikk

Ezen új cikk célja, hogy megkönnyítse a diplomáciai vagy a konzuli tisztviselők általi bizonyításfelvételt. A cikk úgy rendelkezik, hogy az ilyen személyek egy másik tagállam területén és azon a területen, ahol hatáskörüket gyakorolják, előzetes megkeresés nélkül bizonyításfelvételt végezhetnek az általuk képviselt tagállam állampolgárainak az általuk képviselt tagállam bíróságai előtt folyamatban lévő eljárás keretében történő, kényszer nélküli meghallgatása útján.

18a. cikk

Ez az új cikk annak biztosítását szolgálja, hogy a bizonyításfelvétel helye szerinti tagállam jogával összhangban felvett digitális bizonyítékok bizonyítóerejét kizárólag azok digitális jellege miatt ne utasítsák el más tagállamokban.

19. és 20. cikk

Ezek a módosítások összhangba hozzák a rendeletet az EUMSZ 290. cikkével.

22a. cikk

Ez a rendelkezés azt foglalja magába, hogy a Bizottság részletes programot dolgoz ki e rendelet eredményeinek, kimeneteinek és hatásainak nyomon követésére.

23. cikk

E rendelkezés előírja, hogy a Bizottság a minőségi jogalkotásra vonatkozó bizottsági iránymutatásnak és a 2016. április 13-i intézményközi megállapodás 22. pontjának megfelelően elvégzi e rendelet értékelését és az értékelés főbb megállapításairól jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE**a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködéséről szóló, 2001. május 28-i 1206/2001/EK tanácsi rendelet módosításáról**

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,
 tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 81. cikkére,
 tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,
 a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,
 tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére¹,
 rendes jogalkotási eljárás keretében,
 mivel:

- (1) A belső piac megfelelő működésének biztosítása érdekében a bizonyításfelvétel tekintetében fejleszteni és gyorsítani kell a bíróságok közötti együttműködést.
- (2) A Tanács 1206/2001/EK rendelete² rögzíti a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködés szabályait.
- (3) A kérelmek és tájékoztatások gyors továbbításának biztosítása érdekében minden megfelelő modern kommunikációs technológiát alkalmazni kell. Ezért főszabály szerint valamennyi tájékoztatást és a dokumentumok cseréjét a nemzeti informatikai rendszerekből álló decentralizált informatikai rendszeren keresztül kell lebonyolítani.
- (4) A digitális bizonyítékok kölcsönös elismerésének biztosítása érdekében a valamely tagállamban annak jogszabályaival összhangban felvett digitális bizonyítékok bizonyítékként való elismerését pusztán digitális jellegük miatt nem szabad megtagadni más tagállamokban.
- (5) Az 1206/2001/EK rendeletnek nem szabad érintenie a más uniós eszközök – például a 2201/2003/EK tanácsi rendelet³ vagy a 4/2009/EK tanácsi rendelet⁴ – által létrehozott rendszerek keretében folytatott, hatóságok közötti információcsere lehetőségét, még

¹ HL C , , . o.

² A Tanács 1206/2001/EK rendelete (2001. május 28.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködéséről (HL L 174., 2001.6.27., 1. o.).

³ A Tanács 2201/2003/EK rendelete (2003. november 27.) a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokról a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 338., 2003.12.23., 1. o.).

⁴ A Tanács 4/2009/EK rendelete (2008. december 18.) a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködéséről (HL L 7., 2009.1.10., 1. o.).

akkor se, ha az érintett információ bizonyító erővel bír, tehát a megkereső hatóságnak lehetővé kell tenni, hogy szabadon választhassa meg a legmegfelelőbb módszert.

- (6) Jelenleg nem használják ki teljes mértékben a modern kommunikációs technológiákat, különösen a videokonferencia lehetőségét, amely a bizonyításfelvétel egyszerűsítésének és felgyorsításának fontos eszköze. Amennyiben a bizonyítékot egy másik tagállamban lakóhellyel rendelkező tanú, fél vagy szakértő meghallgatása útján kell felvenni, a bíróságnak – amennyiben az adott bíróságok rendelkezésére áll – közvetlenül videokonferencia útján kell a bizonyításfelvételt lefolytatnia, amennyiben úgy ítéli meg, hogy az ilyen technológia használata az ügy sajátos körülményei között megfelelő.
- (7) A diplomáciai vagy konzuli tisztviselők által végzett bizonyításfelvétel megkönnyítése érdekében az ilyen személyek egy másik tagállam területén és azon a területen, ahol hatáskörüket gyakorolják, előzetes megkeresés nélkül bizonyításfelvételt végezhetnek az általuk képviselt tagállam állampolgárainak az általuk képviselt tagállam bíróságai előtt folyamatban lévő eljárás keretében történő, kényszer nélküli meghallgatása útján.
- (8) Mivel e rendelet céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és azok a bizonyításfelvétel megvalósítására vonatkozó kérelmek és tájékoztatások gyors továbbítását biztosító jogi keret létrehozása útján jobban megvalósíthatók uniós szinten, ezért az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a rendelet nem lépi túl a cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (9) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló (21.) jegyzőkönyv 3. cikkével és 4a. cikkének (1) bekezdésével összhangban az [Egyesült Királyság] [és] [Írország] [bejelentették, hogy részt kívánnak venni ennek a rendeletnek az elfogadásában és alkalmazásában] [nem vesznek részt ennek a rendeletnek az elfogadásában, az rájuk nézve nem kötelező és nem alkalmazandó].
- (10) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló (22.) jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt ennek a rendeletnek az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.
- (11) A mellékletekben foglalt formanyomtatványok frissítése vagy e formanyomtatványok technikai jellegű módosítása érdekében a Bizottságnak felhatalmazást kell kapnia arra, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el a mellékletek módosítására vonatkozóan. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munkája során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten, és hogy e konzultációkra a jogalkotás minőségének javításáról szóló 2016. április 13-i intézményközi megállapodásnak* megfelelően kerüljön sor. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kap kézhez minden dokumentumot, és szakértőik rendszeresen részt vehetnek a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó szakértői csoportjainak ülésein.

*Intézményközi megállapodás az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság között a jogalkotás minőségének javításáról, 2016. április 13.; HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

- (12) A jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodás (22) és (23) bekezdésével összhangban a Bizottságnak a rendelet tényleges hatásainak és a további intézkedések szükségességének felmérése érdekében értékelnie kell e rendeletet az egyedi nyomonkövetési intézkedések révén gyűjtött információk alapján.
- (13) Az 1206/2001/EK rendeletet ezért ennek megfelelően módosítani kell.

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Az 1206/2001/EK rendelet a következőképpen módosul:

- (1) Az 1. cikk a következő (4) bekezdéssel egészül ki:
- „(4) E rendelet alkalmazásában a „bíróság” bármely olyan tagállami igazságügyi hatóság, amely hatáskörrel rendelkezik az e rendelet szerinti bizonyításvételre.”;
- (2) A 6. cikk helyébe a következő szöveg lép:

„6. cikk

Kérelmek és egyéb tájékoztatások továbbítása

1. Az e rendelet szerinti kérelmeket és tájékoztatásokat a nemzeti informatikai rendszerekből álló decentralizált informatikai rendszeren keresztül kell továbbítani, amelyet a nemzeti informatikai rendszerek közötti biztonságos és megbízható, határon átnyúló információcserét lehetővé tevő kommunikációs infrastruktúra révén kapcsolnak össze.
 2. Az (1) bekezdésben említett decentralizált informatikai rendszeren keresztül továbbított kérelmekre és tájékoztatásokra a 910/2014/EU tanácsi rendeletben⁵ meghatározott bizalmi szolgáltatások igénybevételének általános jogi kerete alkalmazandó.
 3. Amennyiben az (1) bekezdésben említett kérelmek és tájékoztatások bélyegzőt vagy kézzel írt aláírást írnak elő vagy alkalmaznak, ezek helyett az Európai Parlament és a Tanács 910/2014/EU rendeletében meghatározott „minősített elektronikus bélyegzőt” és „minősített elektronikus aláírást” lehet használni.
 4. Ha a decentralizált informatikai rendszer előre nem látható és rendkívüli zavara miatt nem lehetséges az (1) bekezdés szerinti továbbítás, vagy ha más kivételes esetekben nem lehetséges az ilyen továbbítás, azt a lehető leggyorsabb, a megkeresett tagállam által elfogadhatónak jelzett módon kell elvégezni.”
- (3) A 17. cikk a következőképpen módosul:

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 910/2014/EU rendelete (2014. július 23.) a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 257., 2014.8.28., 73. o.).

tagállam állampolgárainak az általuk képviselt tagállam bíróságai előtt folyamatban lévő eljárás keretében történő, kényszer nélküli meghallgatása útján.”;

- (6) a szöveg a 18. cikk után a következő 6. szakasszal egészül ki:

„6. szakasz

Kölcsönös elismerés

18a. cikk

A valamely tagállamban annak saját jogszabályaival összhangban felvett digitális bizonyítékok bizonyító erejét kizárólag azok digitális jellege miatt nem utasíthatják el más tagállamokban.”;

- (7) A 19. cikk (2) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(2) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 20. cikknek megfelelően a mellékleteket módosító felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el abból a célból, hogy aktualizálja a formanyomtatványokat, vagy azokon technikai módosításokat hajtson végre.”.

- (8) A 20. cikk helyébe a következő szöveg lép:

„20. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

1. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás gyakorlásának feltételeit ez a cikk határozza meg.
2. A Bizottságnak a 19. cikk (2) bekezdése szerinti, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozó felhatalmazása ... [*e rendelet hatálybalépésének napja*]-tól/-től kezdődő hatállyal határozatlan időre szól.
3. A 19. cikk (2) bekezdése szerinti felhatalmazást az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban meghatározott felhatalmazást. A határozat az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő napon vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.

4. A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban⁶ foglalt elveknek megfelelően konzultál az egyes tagállamok által kijelölt szakértőkkel.
5. A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti arról az Európai Parlamentet és a Tanácsot.
- (9) A 19. cikk (2) bekezdése értelmében elfogadott felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.”
- (10) A rendelet az alábbi 22a. cikkel egészül ki:

„22a. cikk

Nyomon követés

1. A Bizottság legkésőbb *[két évvel a hatálybalépést követően]*-ig részletes programot dolgoz ki e rendelet eredményeinek, kimeneteinek és hatásainak nyomon követésére.
2. A nyomonkövetési program meghatározza az adatok és egyéb szükséges bizonyítékok gyűjtésének eszközeit és gyakoriságát. Meghatározza a Bizottság és a tagállamok által az adatok és egyéb bizonyítékok gyűjtése és elemzése érdekében teendő intézkedéseket.
3. A tagállamok megküldik a Bizottságnak a nyomon követéshez szükséges adatokat és egyéb bizonyítékokat.”
- (11) A 23. cikk helyébe a következő szöveg lép:

„23. cikk

Értékelés

1. A Bizottság leghamarabb *[öt évvel a rendelet alkalmazásának időpontját követően]*-án/-én elvégzi e rendelet értékelését, és a főbb megállapításokról jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak.
2. A tagállamok megküldik az e jelentés elkészítéséhez szükséges információkat a Bizottságnak.”

⁶ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

2. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ezt a rendeletet ...-tól/-től kell alkalmazni.

Az 1. cikk 2. pontját azonban ... [*a hatálybalépést követő 24 hónap*] -tól/-től kell alkalmazni.

Ez a rendelet a Szerződéseknek megfelelően teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó a tagállamokban.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

az Európai Parlament részéről
az elnök

a Tanács részéről
az elnök